

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2563 ฉบับนี้ เผยแพร่ในบริบทของสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและรุนแรงของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ “โควิด-19” ที่แพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนับจากปลายปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อสะสมกว่าแปดล้านรายและผู้เสียชีวิตกว่าสี่แสนรายทั่วโลก สำหรับประเทศไทยแม้จะพบผู้ติดเชื้อเพียงสามพันรายและผู้เสียชีวิตกว่าห้าสิบลาย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดส่งผลให้เกิดรูปแบบการดำรงชีวิตแบบใหม่และมาตรฐานใหม่ที่เรียกว่า New Normal ทั้งในด้านแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีบริหารจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคล องค์กร และรัฐ ครอบคลุมทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และโดยเฉพาะในภาครัฐที่ต้องปรับการทำงานในเชิงรุก การส่งเสริมบริการภาครัฐในรูปแบบ e-Service เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การผลักดัน Digital Government การบริหารราชการด้วยรูปแบบ Collaboration ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างพลังการทำงานร่วมกัน จากทุกภาคส่วนของประเทศ และการกระจายอำนาจในการแก้ไขสถานการณ์ที่มีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ จังหวัด (Area - based approach) เพื่อรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ภาครัฐจึงต้องปรับ “วิถีใหม่” ในการบริหารราชการด้วยเช่นกัน จึงเป็นที่มาของสี่บทความจากผลงานการวิจัยที่คาดว่าจะนำไปสู่การพัฒนาวิถีใหม่ของการบริหารราชการ

บทความแรกเป็นการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการพัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือในรูปแบบ Collaboration ระหว่างภาครัฐและเอกชนในจังหวัด โดยการศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารจัดการความร่วมมือ รวมทั้งการขยายขอบเขตความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนภายใต้กลไกคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนระดับจังหวัดไปสู่กิจกรรมความร่วมมือในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ เรื่อง **ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการความร่วมมือของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับจังหวัด (กรอ.จังหวัด)** โดย สมชาย ปัญญาเจริญ ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการความร่วมมือของ กรอ.จังหวัด ได้แก่ Collaborative-intelligence quotient, The Cycle of Collaboration และ Collaborative Environment โดยได้เสนอแนวทางแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวด้วยการให้ความรู้และพัฒนาทักษะบุคลากร การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ การปรับเปลี่ยนสถานที่และบรรยากาศการประชุม รวมทั้งขยายขอบเขตความร่วมมือไปสู่กิจกรรมความร่วมมือในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

บทความที่สอง เป็นกรณีศึกษาการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Economic Zone: SEZ) ซึ่งได้รับการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิทธิประโยชน์การลงทุน การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และการอื่นที่จำเป็นจากรัฐ โดยใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เรื่อง **การเสริมสร้างความเป็นอิสระทางการคลังในด้านการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZs)** โดย ไททัศน์ มาลา ภิศักดิ์ กัลยาณมิตร จารุณี มุมบ้านเช่า ฤทัยทิพย์ จันทรสระแก้ว

และ วิเคราะห์ เรื่องสม ซึ่งพบว่า นโยบายส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ SEZs ของรัฐบาล อาจยังไม่สามารถกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาค การลดความเหลื่อมล้ำ การยกระดับรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับท้องถิ่นได้ สะท้อนจากความเป็นอิสระทางการคลังในด้านการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งยังอยู่ในระดับน้อย รายได้ที่จัดเก็บเองยังมีสัดส่วนที่น้อย และยังคงพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาล ทั้งในรูปแบบของภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บให้และเงินอุดหนุนเช่นเดิม

บทความที่สาม เป็นกรณีศึกษาการนำนโยบายแกลงไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในระดับพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้นโยบายดังกล่าวในประเทศไทย **เรื่อง การนำนโยบายแกลงตรงเป้าไปปฏิบัติของสาธารณรัฐประชาชนจีน** โดย **หวัง จวินตัน และ กฤษวรรณ์ โล้วชินทร์** ซึ่งพบว่า กระบวนการดำเนินการนโยบายแกลงตรงเป้า มีวิธีการและกลไกที่เกี่ยวข้องหลายประการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคความยากจนของจีนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบทเรียนสำคัญสำหรับประเทศไทยคือ การที่รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนถึงระดับท้องถิ่น ผลักดันให้องค์กรทุกภาคส่วนเข้าร่วมโครงการ ฝึกอบรมคนยากจนให้มีการตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ นอกจากนี้ รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับจะต้องมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการตรวจสอบเพื่อรับรองความโปร่งใสในการทำงาน อีกทั้งสร้างระบบการประเมินที่เข้มงวดเพื่อรับรองประสิทธิผลของการดำเนินโครงการต่าง ๆ

บทความสุดท้าย เป็นกรณีศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงจากบทความที่สี่ในมิติของการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ แม้รัฐจะมีการกำหนดนโยบายลงลึกถึงระดับท้องถิ่นก็ตาม แต่ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวนโยบาย คือความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางการกระจายอำนาจในการบริหารที่มีความแตกต่างกัน โดยบทความนี้เป็นกรณีศึกษา เรื่อง **ปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าว : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2** โดย **วิลาสินี ชูทอง สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และ ยุภาพร ยุภาศ** โดยผลจากการสำรวจนายกรหรือตัวแทนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 140 คน พบว่าปัจจัยความร่วมมือทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาข้าวในพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะแบบตอบรับกับสถานการณ์ จะมีผลต่อการเกิดความร่วมมือฯ ระดับปานกลาง และปัจจัยลักษณะแบบถูกบังคับ จะมีผลต่อการพัฒนาข้าวในระดับน้อย ทั้งนี้ โดยภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาข้าวอยู่ในระดับน้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการผลิตมากที่สุด ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการขับเคลื่อนนโยบายและการกระจายอำนาจในระดับพื้นที่ต่อไป

คณะบรรณาธิการหวังว่าบทความที่ได้คัดสรรมานำเสนอในฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการตระหนักรู้อย่างเท่าทันถึงประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในอนาคตและต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้วิจัยและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำวารสารครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จด้วยดี

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์
บรรณาธิการ